

AZ EMBER MEGTANULJA A MÓDJÁT.

KAKUCKER Lojzi, mint egészen kicsi gyerek jött a világra. Később nagyobb lett és beiratták az iskolába, ahol soha nem ült a számárpadba és soha nem volt vigyázó. Soha nem mondták: «Jól van, Kakucker Lojzi»; és soha nem mondták: «Micsoda hanyagság ez, Kakucker Lojzi». Később, mikor még nagyobb lett és kikerült az iskolából, leült hátul egy asztalhoz a cipőgyári raktárban és mindenféle jeleket, meg számokat írt egy könyvbe. Minden évben egyszer bizonyos összeggel felemelték a fizetését. Egyizben meghalt az anyja, máskor meg az történt, hogy az apját temették. Ja igen és közben egyszer egy vasárnap délután négy és öt óra között egy részeg fiakkeres lelökte a járdáról és azt mondta neki: hólyag, mire Kakucker Lojzi többször és aránylag hevesen megcsóválta a fejét. Egyéb nem történt negyvenkilencéves koráig, amikor aztán megkapta az idézést. A rendőrségre. Kedden reggel tizenegy órára.

Az idézés szürke papírra volt nyomtatva. Néhány pecsétet és három aláírást viselt. «Kakucker Lajos» alá volt húzva piros krétával; az meg, hogy «11 órára», kézzel. És világosan rá volt írva, hogy Kakucker Lojzi kedden reggel 11 órakor különbeni elővezettetés terhe alatt tartozik jelentkezni a központi rendőrség G. ügyosztály 79. LXIV. D. X. I. B. 3492-ben.

Kakucker Lojzi reggel kilenckor elkéredzett az igazgatótól és kissé remegő, de aránylag bátor hangon mondott köszönetet eddigi szíves jóakarataért, aztán kezét fogott a segédekkel és hazament. Megborotválkozott, tisztát váltott és zsakettbe öltözött. Az ajtóban még megállott és hangja, mintha egy árnyalattal mélyebb lett volna a rendesnél:

— Jánosiné — mondta háziasszonyának — Isten megáldja. A muzsikáló órát minden tizenkét napban kell felhúzni, de sohasem kell megvárni, míg a súly egészen lejár.

A villamoson tárcájából elővette az idézést és belső zsebébe tette, hogy kéznél legyen. Aztán mégis kivette, noteszéből két tiszta lapot tépett ki és közé illesztette, úgy tette vissza a tárcájába, külön rekeszbe.

A kapunál egy rendőr döbbsent eléje. «Ahá, ez már tud róla», gondolta s óvatosan be akart surranni.

— Hé, halló, itt nem lehet.

— Én... Kakucker Lojzi vagyok...

— Akkor se lehet. Milyen ügy?

Lojzi lehúzta fekete cérnakeztyűjét, elővette a tárcát, kifordította és a két papírlap közül kipiszkálta az idézést. A rendőr figyelmesen átnézte.

— Hetes kapu.

— Igenis.

A cédulát visszaigazította a papír közé, az egészet betette a tárcába és felhúzta a keztyűjét.

A másik kapunál két rendőr állott. Egy nagy, kövér őszesbajuszos és egy egészen fiatal. Az öregebb — régi róka lehetett — úgy tett, mintha nem figyelne Kakucker Lojzira. Egy cselédlány viháncolt a másik oldalon és az öreg ügyesen tetette magát, mintha azt nézné. De bezzeg a fiatalabb. Két kemény, fekete gombszemét nekiszegezte Lojzinak.

Lojzi benyúlt a zsebébe, kipakkolta a tárcát. Aztán lehúzta a kesztyűjét és elővette az idézést. Szó nélkül odaadta a fiatalnak. Az belenézett és fehérkesztyűs kezével odébbparancsolta.

— Következő kapu.

— Igenis, kérem.

Lojzi elkezdte visszapakkolni a cédulát. Már beillesztette a két papír közé, aztán kivette megint, a kesztyűjét sem húzta fel, úgy tartotta az idézést meztelenül a belső zsebben, a felsőkarjával a melléhez szorítva, hogy könnyebben hozzájuthasson, de azért meg legyen védve.

A hetes kapunál — csak magánál a kapunál — három rendőr állott, de még útközben is találkozott vagy öttel. Mind úgy tettek, mintha nem figyelnének Lojzira — ez rögtön feltűnt neki.

— Mozgósítva vannak.

Meghajtotta magát derékből félkörbe, mind a három felé és lehetőleg kecses mozdulattal átnyujtotta az idézést. A legalacsonyabb vette át és csak úgy fitymálva nézegette. «Aha, hogy gondoljam, nekik nem fontos az egész.»

— Harmadik emelet D. X.—4352 egész 4 tized.

— Igenis, köszönöm.

Az ajtó előtt már álltak vagy huszan és a két hosszú pad zsufolva volt. Kakucker Lojzi megállott a pad végénél és halkán olvasott százig. Aztán visszafelé, aztán a páros számokat és végül a páratlanokat. Aztán a páratlanokat és a párosokat visszafelé.

Épen egy ötszázas túsára indult, mikor egy férfihang azt mondta :

— Mindjárt tizenegy, a nemjóját !

Kakucker Lojzinak elállott a szívverése. Egy pillanatig görcsösen fuldoklott levegő után, aztán egy elszánt mozdulattal az ajtónálló rendőr elé merevedett.

— Kérem, énnekem be kell mennem.

— Idézés?

— Igen.

— Várjon, míg szólítják.

— Kérem, én 11-re vagyok.

A rendőr folyékonyan mondta :

— Ha tizenegyre van, akkor előbb be nem mehet. Tizenegyor majd szólítják.

Kakucker Lojzi megnyugodott és félkézzel megint nekitámaszkodott a padnak. Tehát ez a derék rendőr felelős érte. Elővette az idézést és olvasgatta. Először a színét, ott, ahol az ő neve volt, meg a pecsétet, meg mi, aztán a fonákját.

Kivonat a B. t. k.-ból, 592. és 593. §. 3-tól 10 hóig terjedhető . . . 500 pengőtől . . . 1000 pengőig . . . 2 évtől 7 évig — rendre elszédült — 462. §., melynek értelmében . . . büntetetik . . . előállítatik . . . 3 évtől 12 évig . . . az 9 év és vissza 9 tur-retur, az 18 . . . hatóság elleni erőszak . . . félrevezetés . . . jogos önvédelem . . .

A szűk folyosón egy tiszt jött és csörgött a kardja. A rendőr haptákba vágta magát.

Kakucker Lojzi összerezzenet. Kardja van. Mindnek kardja van és revolver az oldalán.

A szemét mereven az ajtóra függesztette. Hogyha szólítják : «Kakucker Lojzi», akkor rögtön ugrik. «Jelen !» Vagy nem. Inkább : «Itt vagyok» ; nem, itt vagyok, az nem lehet, az olyan furcsa, ezek mind katonák, stramm kardokkal, meg mi, ezt nem lehet, hogy itt vagyok. «Igen !» Ez jó. Így fogja mondani, hangosan, tisztán, ércesen : «Igen !» Az illető kinyitja az ajtót és kiszól : «Kakucker Lojzi», mire ő hangosan, bátran : «Igen !» Nem, ez nem jó. «Jelen !» Ez a legjobb. Ez rövid és katonás. Kakucker Lojzi. — Jelen ! Ez az.

Pihent egy kicsit. Aztán az ajtót kezdte nézni.

Dr. Kelemen István rendőrtanácsos.

Eröss Géza rendőrkapitány.

Dr. Herbert Aladár r. s.-fogalmazó.

Tessék a lábat letörölni. Csendet kérünk. Rendelet. Ebzárlat meghosszabbítás. Rendelet fordítva teledner, nyolc betű, páros. Ebzárlat az is nyolc betű. Az is páros, fordítva, talrázbe. Sassy Gábor rendőrtanácsos, Sassy Gábor, Sassy Gábor, erős ember lehet, nagy kövér ember. Kakucker Lojzi. — Jelen ! Ha épen nem figyelne oda, amikor szólítják, például egészen másra gondolna. Mondjuk : ma kedd van, ezt gondolná, ma kedd van, ma kedd van, ma kedd van . . . Kakucker Lojzi. — Jelen ! Nagyszerű. A rendőr figyelte Lojzit. Lojzi észrevette és nem nézett oda. Miért figyel? Hogy nem szökik-e? Ha ő most elsétálna innen. Csak tíz lépésre. Ez azt hinné, hogy szökik. Biztosan azt hinné. De csak cselből, hogy a rendőr gondolja, hogy ő nem tud arról, hogy figyelik. Piros kockák és szürke kockák. Onnan, ahol Lojzi állt három-négy szürke kocka a falig és harmincöt piros. Hosszába. Keresztbe nyolc, nyolc mindegyikből, vagyis $8 \times 30 = 240$, $4 \times 8 = 32$, vagyis 272 szürke és 280 piros. Abból 190 pirosra köpve volt és 90 pirosra nem volt köpve. Ebben a pillanatban Lojzi hirtelen a rendőrré nézett. És tényleg, a rendőr figyelte őt.

Tizenkét óra után pár perccel Lojzi átváltott a másik lábára. Kevéssel ezután egy bricsesszes úr megszólította :

— Kegyed is idézéssel?

Lojzi összerezent és a rendőrré pislantott.

— Igen — mondta halkán — idézéssel . . . — Úgy látszik beszél-nem szabad.

— Milyen ügy?

— Nem tudom, kérem szépen.

— Mutassa.

Lojzi elsápadt és megint átpislogott a rendőrré, hogy vajjon kiadhatja-e a kezéből. A rendőr — igen ravaszul — épen ásított, vagy legalább is úgy tett, mintha ásítana és rettentő nagy fehérkesztyűs tenyerét a szája elé tartotta. Nagyszerűen imitálta az ásítást. «Há-há-há-lá-lá-lá-jajh. Istenem», ilyenformán ásított a rendőr, hogy szegény Lojzit tévútra vezesse.

Kakucker Lojzi azonban tudta, hogy a rendőr figyel. Gyerekkorában olvasta valahol, hogy vad indiánok a földre fektetve fülüket, mértföldekre meghallják a lódobogást, sőt megmondják, hogy hány lovas merre vágat. És látnak a sötétbe. Hja, a veszély kifinomítja az érzékeket.

Holtsápadtan adta át az idézést. Az idegen durván megmarkolta a cédulát és átolvasta.

— Herbert Alihoz kerül, igen rendes ember.

Szóval : ehhez kerül, mindjárt balra a csendet kérüinktől, dr. Klement István rendőrtanácsos és ebzárlat meghosszabbítás között.

Dr. Herbert Aladár r. s.-fogalmazó. Fogalmazó tizenegy betű. Ennyien vannak egy futballcsapatban. Fogalmazó. Hopp, most egy próbát ! Kakucker Lojzi ! Jelen ! Kitűnő.

Félkettőkor Lojzi visszaváltott a jobblábjára és a bricsesz nadrágos ujságot kezdett olvasni. Hangosan :

Véres családi dráma az Istenhegyi-úton . . . Borotvával elvágta felesége és hat gyermeke nyakát, aztán főbelötte magát . . . a rendőrség nyomoz . . . A csepeli gyilkosság ügyében a rendőrség kilenc embert letartóztatott . . . A rendőrség bevezette a nyomozást . . . Meztelen hullá a Rudolf-rakparton . . . A rendőrség keresi a tettest . . . A rendőrség széleskörű nyomozást indított . . . A rendőrség . . . a rendőrség . . . a rendőrség . . .

Kakucker Lojzi rettenetes kínok között néhány verejtékcseppet izzadott ki a gallérijára. Istenem, mit vétettem . . . Fogalmazó úr . . . kérem . . . Ön tizenegy betű . . . Fogalmazópapír . . . konceptpapír . . . tíz ív tizenhat fillér . . . Most lássuk : Kakucker Lojzi ! Jelen !

Ebben a pillanatban kinyílt az ajtó és egy élesre borotvált száj kiszólt :

— Kakucker Lajos.

Csend. Lojzi az idéző után kapkodott. Közben leest a kalapja.

A pad alá. Onnan egy nő vette fel, egy idős nő. Lojzi szégyelte és valamit akart mondani. A borotvált mégegyszer kiszólt.

— Kakucker Lajos.

Lojzi fölegyenesedett. A rendőr szolgálatkészen nyujtotta a nyakát és úgy tett, mintha nem tudná, kiről lenne szó, tette magát, mintha nem ő lesné már három órája. Aztán taláломra odamutatott:

— Allesz, az a kicsi, göthös ember.

Lojzi leporolta a kalapját és az idézést meglengetve előlépett.

— É... én... igenis... kérem alásan... Kakucker Lojzi.

— Jöjjön be.

Az ajtó becsukódott mögöttük. A fogalmazó úr leült és megnézte az óráját.

— Mindjárt kettő — morgott.

— Hát mit tud arról a verekedésről?

— Hogy, miféle verekedésről, kérem?

— Miféle verekedésről! A jávor-utcai verekedésről!

Lojzi szeme kitágult. Nagyot nyelt. A fogalmazó úrnak ez gyanus volt. Aktákat teregetett maga elé és a tollat beleütötte a tintába.

— Részletesen ki fogom hallgatni. Neve?

— Kakucker Lojzi.

— Nekem ne gügyögjön. Lojzi lehetett a kedves mamájának, vagy mit tudom én, a babája is hívhatja Lojzinak.

— Kérem, énnekem nincsen izém, én nem vagyok feslettéletű.

— Na, Kakucker Lajos.

— Igenis.

— Apja neve?

— Idősb Kakucker Lajos.

— Anyja neve?

— Bubanics Amália.

— Hogy?

— Bubanics Amália.

— Hát ez hogy lehet?

— Így... kérem... csak így.

A fogalmazó előtt kezdett derengeni valami.

— Maga órás?

— Nem, kérem. Cipőgyári raktárnok vagyok.

A fogalmazó úr vörös lett.

— A fenébe is — mondta — tévedés!

Lojzi áhítatosan pislogott. A fogalmazó egy pillanatig gondolkozott, aztán eltépte az idézést. Az Idézést. Eltépte. A Lojzi Idézését!

— Bocsánat — mondta. — Ön nem azonos az illetővel. A név egyezik, csak a szülők neve nem. Meg a foglalkozás. A kiadóban tévedtek. Kellemetlen. De elfordul. Meg tetszik érteni?

Már kinyílt az ajtó és Lojzi kint topogott a lépcső felé, a piros és szürke kockákon. Kezdett magához térni.

Sőt a lépcsőről visszánézett a rendőrrre. Egy tétován erélyes moz-
dulattal oda intette. A rendőr tágranyílt szemekkel futott oda.

— Mondja, barátom, meddig van itt hivatalos óra?

— Kettőig, kérem.

— Úgy? Köszönöm.

A lépcsőn egy ember lopakodott felfelé. Határozatlanul megállott
Lojzi előtt.

— Kérem . . . én ide vagyok idézve.

— Milyen ügy?

— Nem tudom, kérem.

— Mutassa.

Az idegen összerezte és belső zsebéből körülmenyesen előkötorta
az idézést.

Kakucker Lojzi belepislantott. Csak úgy félszemmel és vissza-
nyujtotta a pecsétes írást.

— III. emelet 59. balra. Jó lesz, ha szedi a lábát, mert kettő után
nem fogad az Ali.

Török Sándor.

LAKATLAN KASTÉLY.

*Dús, zengő pompa, méla kárpitok.
Halkan csobog szökőkutak íve,
itt minden csöndes és merő titok.*

*Léptem zaját egy barna szőnyeg issza
s kísérőm hangját (nagy szemű leány)
egy árva hárfa lágyan csengi vissza.*

*Egy kis szobának íróasztalán
megsárgult imakönyv szomorkodik.
Síró anyának vigasza talán.*

*Tovább egy ódon, barna zongora
hallgat örök-bús némaságra zártan,
mint régen elhalt bűvös asszonya.*

*Dús, zengő pompa, méla kárpitok.
Kinézek most a felborongó parkra,
hol minden csöndes és merő titok.*

*A néma csöndet semmi nem zavarja
a mult idők e hűs, kicsiny szigetjén
és ó csodákról súg az ősz avarja.*

Missik Endre.